

Jordi Borja

El militant i l'aventurer

Ara fa deu anys de la mort d'Antoni Gutiérrez Díaz, *el Guti*. Un polític moralista, un militant al límit de l'humà, un home d'Estat malgrat no va haver governat mai, un pediatre que els del seu ram el van considerar excepcional, un personatge especial. Uns l'estimaven, d'altres l'admiraven, a uns altres els irritava. Tots el respectaven, per la seva dedicació personal i la seva intel·ligència política. Una personalitat rígida, rigorosa, distant i solemne, almenys a mitja distància. Una persona dotada de compassió amb els altres, de discreció respecte d'ell mateix. Estimava els plaers de la vida i al mateix temps feia una vida ascètica. Un polític flexible, que buscava els acords i no les confrontacions, quan s'equivocava ho reconeixia i convertia l'error en una superació. Amb principis molt arrelats, però, declarava: "No farem una política de principis, farem política amb principis". Podia semblar de manual però al mateix temps ho era fins a tal punt que el feia molt original. Va ser un indiscutible gran dirigent polític. També un militant, l'altra cara de l'aventurer.

"El que pensen sobre la ciutat (és a dir, la civilització) necessita la soledat del desert, és on troben el verb viu", T.E. Lawrence. Més a prop de la política i de la ciutat, entesa com a societat organitzada, Malraux declara: "No estimo els pobres però lluito per ells, opto per ells perquè són els vençuts". Breton dirà poc abans o després: "Estic al costat dels treballadors no per pietat dels seus patiments sinó per la força que veig en ells, capacitat per posar fi als seus mals i injustícies". Sartre, des d'una posició similar a Breton, oposarà l'aventurer o individu d'acció i el militant (de partit comunista). Aquest lluita per uns objectius col·lectius i l'acció en forma part. L'aventurer busca una causa per justificar la seva acció individual, per "realitzar-se". A partir d'aquestes referències perfilarem alguns aspectes del Guti militant.

El Guti militant correspon al perfil del que se sent part no tant del partit abstracte, sinó del col·lectiu humà. Crec que sempre va somiar un comunisme democràtic, no la caricatura perversa de l'estalinisme. El militant no correspon a l'estereotip, uns

iguals que els altres, fet per un motillo. És el contrari, accentua la seva individualitat en tant que membre del partit. És reconegut pels altres i tots han de confiar de tots. No és l'aventurer, personatge d'acció que pot esdevenir heroi, però la seva acció s'esgota en ella mateixa. L'acció del militant, les seves iniciatives i fins i tot la seva audàcia, forma part d'una acció col·lectiva i d'uns objectius compartits. L'aventurer necessita l'acció per comunicar i ser reconegut pels altres.

El perfil militant del Guti és el de qui se sent no tant del partit abstracte sinó del col·lectiu humà

L'acció forma part de la seva feina i l'èxit o el fracàs és de tots. El Guti rarament parlava de la presó, dels pesats dies interrogat i maltractat per la sinistra Brigada Político-Social franquista, de la seva vida clandestina durant bastants anys. Tot formava part de la feina. Com un altre militant que havia estat torturat; vaig preguntar-li com ho havia suportat sense donar cap informació i em va contestar: "Oh, no podia fer cap altra cosa!". El militant no és un heroi, no pretén ser-ho,

Els personatges polítics, i els partits, han de ser previsibles, han de donar seguretat i mantenir la coherència

no és un aventurer. Si pot evitar el perill o el maltracte l'evita. I si cal fer una cosa fins i tot heroica es fa com una tasca més. No està vinculat a una abstracció, la seva personalitat és ell amb tots els seus companys i les seves esperances.

El objectiu del militant no és fer carrera ni protagonisme que vagi més enllà de l'indispensable. El Guti podia haver estat segurament líder del PCE o una personalitat de primera línia a Espanya o en l'àmbit internacional. Va optar per no anar més enllà de Catalunya. Com a secretari general del PSUC i com a inventor i ànima de l'Assemblea de Catalunya, li corresponia un cert lideratge ací. Volia mantenir lligams unitaris polítics i socials per dialogar amb l'Estat espanyol. Va impulsar una candidatura liderada per Josep Benet, d'origen democristià, personalitat política i intel·lectual molt respectada. El Guti va quedar en segon pla. Potser va ser un encert o no, però la proposta era coherent amb la política del PSUC. No va voler plantejar una opció personal, no era un aventurer amb ànsia de "realitzar-se".

Els personatges polítics, i els partits, han de ser previsibles, han de donar seguretat i mantenir la coherència. El Guti ho va ser sempre i en cada situació. Els líders personalistes, és a dir, aventurers, són perillosos, en alguns casos molt perillosos. Recordem personatges d'esquerres com Von Salomon, renovador del Partit Socialdemòcrata alemany després de la Primera Guerra Mundial i als anys trenta es va posar al servei de Hitler. A França, Doriot era el número 2, o 1 bis, del PC als anys vint. Uns anys després va fundar un partit feixista i va col·laborar activament amb els nazis. Mussolini era a inicis del segle XX el líder de la tendència esquerrana del socialisme italià per esdevenir el fundador del feixisme italià. El Guti era conscient que el comunisme havia de retornar als seus orígens democràtics però a partir de la realitat, del PSUC. Com va dir un poema de León Felipe, "de nada sirve llegar arriba rápido y solo, hay que llegar con todos y a punto". O dit d'una altra manera, el militant o dirigent no és l'heroi dels westerns que arriba al poblat, liquida tot el que es belluga i quan marxa els desvalguts continuen sent-ho.●

JOSEP PULIDO

EL RUM-RUM
Màrius Serra

Doncs jo no sóc Elena Ferrante

Cada cop que lleigeixo un "Tots som algú" tremolo. Fa deu anys em va fotre molt la campanya de l'Estat contra Rubianes (que sembla un títol de pel·lícula americana de judicis), però no em vaig identificar amb el "Tots som Rubianes" subsegüent. De Rubianes només n'hi havia un i clonar-lo hauria estat inaguantable. Encara pitjor em va semblar el "Tots som Messi". I un be negre amb potes rosses sense diacrítics! De Messi Messi només n'hi haurà un en tota l'eternitat, i victimitzar algú per motius fiscals quan els calés li surten per les orelles em sembla d'una inanitat indignant. Ara veig que molts col·legues de professió, escriptors de renom variable, han engegat una campanya per dir que tots som Elena Ferrante. Doncs miri, em sap greu, però jo no. Tots no som ni Rubianes ni Messi ni Ferrante.

Fa vuit dies el periodista Claudio Gatti va revelar al suplement cultural del *Sole*

El gremi editorial en pes s'ha mobilitzat a favor d'Anita Raja; en canvi, el gremi periodístic no ha reaccionat per Claudio Gatti

24 Ore, i a tres altres mitjans internacionals alhora, la identitat d'Elena Ferrante, autora d'una tetralogia napolitana que ha venut milions d'exemplars arreu del món. La traductora Anita Raja ha confirmat que és Elena Ferrante en una tirallonga de sis tuits publicats en un compte ad hoc que ha estat esborrat vuit hores després d'admetre-ho i ha demanat que la deixin en pau. Hi té tot el dret, només faltaria. Igual com Gatti tenia tot el dret a fer la seva feina. La investigació, reeixida, va consistir en un fet tan poc discutible com observar l'augment hiperbòlic del patrimoni de la traductora, que havia multiplicat per set els seus ingressos coincidint amb el fenomen editorial Ferrante i havia adquirit, entre altres, una vil·la a la Toscana. Que des de *The Guardian* tractin Gatti de tosc detectiu privat "sense cap comprensió de la literatura, la imaginació o el respecte a la vida privada" sona a rebequeria per l'èxit de la compe-

tència. Que potser no ho haurien publicat si Gatti els ho hagués ofert? Que potser la mera existència d'un pseudònim no incita a voler-ne saber el nom ocult?

El gremi editorial en pes s'ha mobilitzat a favor de Raja. Escriptors (alguns tan destacats com Rushdie) i editors deploren la revelació de la seva identitat amb la campanya "Tots som Elena Ferrante". En canvi, el gremi periodístic no ha reaccionat. Ningú no ha cridat "Tots som Claudio Gatti". Potser aquesta indiferència s'explica perquè l'expeditiu Gatti resideix als Estats Units i col·labora amb *The New York Times*, *l'International Herald Tribune* o el *Philadelphia Inquirer*. Potser per la manera, més aviat abrupta, amb què ho ha donat a conèixer, extractes bancaris inclosos. O potser perquè el periodisme s'ha tornat tan opinatiu i acomodaticí que un paio que es dedica a perseguir fets per buscar notícies ja només mereix la reprova pública.